

 Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

Temaer (<https://www.historie-online.dk/temaer-9>)

(/)
HistorieLab (<https://www.historie-online.dk/historielab>)

Arkiv (<https://www.historie-online.dk/arkiv>)

Bliv medlem (<https://www.historie-online.dk/bliv-medlem>)

 (/) > **Biografier, erindringer** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60>)

> **Bøger** (<https://www.historie-online.dk/boger>) > **Anmeldelser** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> **Grundtvig. Biografi og breve**

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/menneskeslaegten-og-smerten>)

Grundtvig. Biografi og breve

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 530

Del artikel:

(<https://www.facebook.com/sharer/sharer.>

u=[https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/grundtvig-biografi-og-breve)

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/grundtvig-biografi-og-breve)

[5-5/biografier-erindringer-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/grundtvig-biografi-og-breve)

[60-60/grundtvig-biografi-og-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/grundtvig-biografi-og-breve)

[breve\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/grundtvig-biografi-og-breve)

([https://twitter.com/home?](https://twitter.com/home?status=)

status=. Aktiviteten kan ses

på <https://www.historie->

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-)

[5-5/biografier-erindringer-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-)

[60-60/grundtvig-biografi-og-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-60-60/grundtvig-biografi-og-)

[breve](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-60-60/grundtvig-biografi-og-breve)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-)

[mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-)

[online.dk/boger/anmeldelser-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-)

[5-5/biografier-erindringer-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-)

[60-60/grundtvig-biografi-og-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-)

[breve&title=\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-)

Edward Broadbridge og Hans Raun Iversen

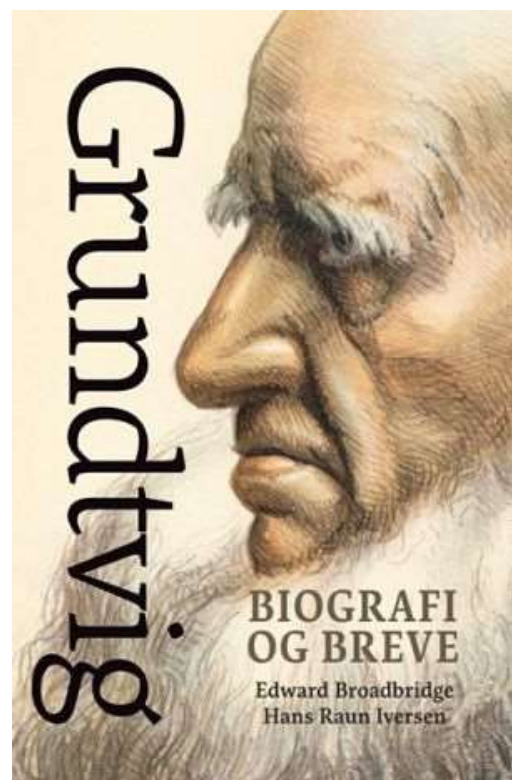
Grundtvig. Biografi og breve

Aarhus Universitetsforlag 2023

Af Claus Møller Jørgensen

Denne bog om Grundtvig er en kronologisk opbygget biografi, der følger sin hovedperson, især igennem hans egne skrifter, fra barndom til død. Lidt atypisk startes der med slægtshistorien, med en gennemgang af faderes præsteslægt, mens moren var datter af en godsforvalter. Grundtvig fulgte som bekendt farens fodspor og blev præst, men der er mange vidnesbyrd om, især fra Grundtvig selv, at det var moderen, der holdt ham til bogen og gav ham tiltroen til, at han kunne og ville blive til noget særligt.

Sans for historie og litteratur, den personlige lutherdom og solide skolekundskaber får Grundtvig med fra sin barndom, samt den indsigt at huslivet er grundstiftelsen i menneskelivet. Han fik øre for det danske folkesprog og kendskab til både Udby i Østdanmark og Thyregod i Vestdanmark, som han senere tillagde vægt for at være fuldtone dansk. Det er i Thyregod, i faderes kirke og

i præstegården, Grundtvig får et førstehåndsindtryk af bonde- og almuelivet, og at han som præstesøn fra landet har en særlig forståelse for bøndernes liv. Det er også denne baggrund, der gør, at han går i en nordisk retning i 1800-tallet.

År 1800 tager Grundtvig til København for at læse teologi. Han har overstået den nødvendige latinskole på to år, fordi de forkundskaber, han har fået i hjemmet, gør det muligt for ham at starte i afgangsklassen på Aarhus Katedralskole. Efter tre hverken udbytterige eller lykkelige studieår i hovedstaden, der ikke bragte meget andet end kedsomhed og rationalistisk tørkost, får den dimittendledige teologiske kandidat arbejde som huslærer på herregården Egeløkke, som blev anderledes konsekvensfyldt. Her sker der ifølge forfatterne en eksistentiel transformation. Grundtvig ankommer som rationalistisk teologisk kandidat, og forlader Egeløkke tre år senere som romantisk digter og historiker. På Egeløkke spiller Grundtvigs ulykkelige kærlighed til husets frue, Constance Leth, hovedrollen. Det er den, der bliver katalysator for, at Grundtvig finder sin romantiske åre, som han har mødt i en række forelæsninger af Heinrich Steffens nogle år tidligere, men ikke rigtig taget til sig. Den forlader ham aldrig igen. Det bliver også Constance, som lægger fundamentet for Grundtvigs positive syn på kvinder på trods af alle de pinsler, hun giver anledning til hos den unge Grundtvig.

Biografien præsenteres som en "tid-person-værk-biografi" (s. 13). Prioriteringen går så at sige fra venstre til højre. Tiden, de bredere idestrømninger, som gjorde sig gældende i Grundtvigs livstid og hans relation til dem, spiller en tilbagetrukket rolle. Grundtvig fremstår som eneren, der godt nok udsættes for kritik, men ikke som en der responderer på andre ideer end dem, han selvstændigt udvikler. Grundtvigs person og de livskriser og -glæder han kommer ud for, som den ulykkelige forelskelse i Constance eksemplificerer, spiller en større rolle. Det gælder hans relation til familien, som beskrives som værende ret problemfyldt i forhold til de ældste børn og det efterhånden lidenskabsløse ægteskab med Lise, det oplivende kærlighedsægteskab med Marie og det harmoniske ægteskab med Asta.

Men det er værket, som står i centrum. Biografien er i hovedsagen en udlægning af Grundtvigs enorme forfatterskab. Hovedkilden er Grundtvigs egne skrifter, og fortolkningen af dem er biografens rygrad. Hovedsporet er de teologiske skrifter og den teologiske tolkning af dem. Grundtvigs religiøse udvikling fylder således meget i bogen, hans eskatologiske fremtidsdrømme og hans stadig stigende erkendelse af de religiøse sandheder i den lutherske kristendom i form af religiøs frihed, at bibeltro ikke er den rette kristendom og tanken om at den kristne religion altid må passe sig ind efter den nationale kultur, den er en del af. Grundtvig ses som en af verdenshistoriens største teologer, og i det perspektiv giver den indgående behandling af denne side af hans tænkning god mening.

Et andet vigtigt spor igennem kapitlerne er Grundtvigs historiske og dannelsesmæssige tænkning. De to ting hænger snævert sammen, fordi den dansk-nordiske kultur er en kultur, som hviler i sig selv på sit eget grundlag og med sin egen afgørende verdenshistoriske betydning. Derfor må dansk dannelse bygge på sit eget nationale fundament, og ikke efterabe det udefra kommende. Den danske dannelse har sit eget grundlag i den nordiske mytologi og i dansk historie, og skal ikke bare overtage tyske dannelsesmodeller eller den klassiske dannelses vægtning af de døde sprog på det levende modersmåls bekostning. I forhold til Grundtvigs nationale tænkning spiller tiden også ind, især treårskrigen fra 1848-1850, som fik Grundtvig op på den litterære barrikade med udgivelsen af tidsskriftet *Danskeren*, hvor han selv fyldte spalterne.

I begyndelsen af 1840'erne er Grundtvig også foreningsmand med oprettelsen af Danske Samfund, hvor han holdt en lang række foredrag under overværelse af op til 200 personer både kvinder og mænd. Hans politiske virke som medlem af den grundlovgivende forsamling, som folketingsmedlem og et enkelt år som landstingsmedlem berøres også.

Bogen afsluttes med overvejelser om personen Grundtvig og hans psykologiske profil. Som det er tradition i den grundtvigianske historieskrivning, behandles hans betydning som Danmarks katalysator, mens bogens afsluttende kapitel gennemgår Grundtvigs betydning som inspirator rundt om i verden muliggjort af oversættelser af hans værker. Det oversættelsesarbejde som foregår pt, og som har resulteret i en engelsk biografi af de samme forfattere, som denne dansksprogede bog er en genskrivning af, skal sikre, at kendskabet til Grundtvig og hans tænkning når længere ud. Det samme formål har en kommenteret biografi, der leder den interesserede videre i den omfangsrige Grundtvig-litteratur, og det hele afsluttes med et optryk af 70 breve, som er centrale for den fremstilling som findes i bogen.

"Er man indstillet på Grundtvigs frekvens og tankegang, er hans tale og hele fremtræden både overbevisende og medrivende". Tunet ind på Grundtvig er både Edward Broadbridge og Hans Raun Iversen, der understreger deres opfattelse af 'den gamles' stadige aktualitet ved at skrive hans biografi i nutid.

[Historie-online.dk, den 24. oktober 2023]